

# Collegiale verhoudingen



In de beroeps- en gedragsregels voor notarissen is het gebod zich als een goede collega te gedragen, verdwenen. Wat betekent dit voor de tuchtuitspraken op dit vlak?

TEKST Madeleine Hillen | BEELD Roel Ottow

**V**roeger, toen alles anders was, schreef artikel 17 van de Verordening Beroeps- en gedragsregels voor dat notarissen zich ten opzichte van elkaar als goede collega's dienden te gedragen. Deze bepaling is vervallen ter gelegenheid van de modernisering van deze verordening in 2011. De toelichting op de huidige Verordening beroeps- en gedragsregels (VBG 2011) geeft daarvoor het volgende motief: *'Het is betuttelend en past niet in de huidige tijdsgeest. De regeling van artikel 17, tweede lid, voor het geval een cliënt zonder de declaratie te betalen een andere notaris benadert, blijkt in de praktijk niet te werken en kan vervallen.'* Waarom het gebod niet in de huidige tijdgeest past, wordt niet nader geconcretiseerd, maar aangenomen mag worden dat daarmee wordt bedoeld dat notarissen sinds het vrijlaten van de tarieven meer met elkaar concurreren. Een aardig uitgangspunt om eens op zoek te gaan naar tuchtrechtelijke uitspraken over collegiale verhoudingen na 2011. Wat zijn de huidige opvattingen van de tuchtrechter daarover? Een overzicht met hier en daar een terugblik.

## 1 Kan de notaris klagen over een handeling van iedere collega-notaris?

Het Hof Amsterdam oordeelde op 16 november 2010 (ECLI:NL:GHAMS:2010:BP2050) dat dat niet het geval is: 'Naar het oordeel van het hof – zoals reeds eerder uitgesproken in zijn beslissing van 7 februari 1995, *WPNR* 6213 (1996), p. 156-157 – maakt de enkele omstandigheid dat een notaris – zoals iedere justitiabele in Nederland – belang heeft bij een goed functioneren van het notariaat in het algemeen, hem niet tot belanghebbende bij het handelen of nalaten van iedere individuele notaris. Daartoe is vereist dat de notaris een eigen belang heeft bij een tuchtrechtelijke

uitspraak over het handelen en/of nalaten van die (andere) notaris.'

Dat standpunt lijkt inmiddels te zijn verlaten, onder invloed van de verlaging van de ontvankelijkheidsdrempel van artikel 99 lid 1 Wet op het notarisambt. De wijziging van die bepaling op 1 januari 2013 brengt mee dat nu 'ieder met enig redelijk belang' een klacht kan indienen. De Kamer voor het notariaat Amsterdam achtte op grond van die ruime omschrijving de klacht ontvankelijk van zeven notarissen tegen twee collega-notarissen over onder andere het initiatief Nationale Notaris (ECLI:NL:TNORAMS:2016:2).

## 2 Dissociatieperikelen

Scheidende notarissen moeten zich ten opzichte van elkaar behoorlijk gedragen. De vertrekkende notaris die zonder medeweten van de achterblijvende notarissen een e-mailinstelling had laten plaatsen op de server die ervoor zorgde dat e-mail van het kantoor automatisch en onzichtbaar werd doorgezonden naar het nieuwe e-mailadres, kreeg een berisping (Hof Amsterdam 10 december 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:4486):

‘5.3. Evenals de kamer rekent het hof het de notaris wel zwaar aan dat hij over het eventuele plaatsen van de forwarding geen overleg heeft gevoerd met klagsters. Gelet op de diverse afspraken die door de notaris en klagsters waren gemaakt met het oog op de voorgenomen splitsing zouden de gesplitste kantoren immers na dissociatiedatum over een eigen zelfstandige automatiseringssysteem, software en digitale verbindingen beschikken. Het (laten) plaatsen van een forwarding staat haaks op deze afspraken. Van de notaris had dan ook verwacht mogen worden dat hij, alvorens daartoe over te gaan, tenminste daarover contact had opgenomen met klagsters.

5.4. Het hof rekent het de notaris nog zwaarder aan dat hij (in elk geval) verscheidene maanden e-mailberichten van het kantoor van klagsters doorgezonden heeft gekregen, zonder klagsters hiervan op de hoogte te brengen. De notaris heeft voor dat laatste als enige grond genoemd de “verstoorde relatie” tussen hem en klagsters. Naar het oordeel van het hof kan deze grond het gewraakte handelen van de notaris in het geheel niet rechtvaardigen. Dit handelen van de notaris dient gekwalificeerd te worden als buitengewoon kwalijk en een notaris onwaardig.’

## 3 Kritiek op werk van een collega

De notaris die aan het werk van een collega refereerde met de opmerking: ‘Ik denk dat Hans Kazan van deze akte nog veel kan leren’, ging vrijuit. Het hof is van oordeel dat

gefundeerde kritiek mag, mits niet onnodig grievend geuit. De notaris hoefde niet eerst de mening te vragen van de bekritiseerde collega (Hof Amsterdam 4 februari 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:189):

‘5.1. (...) Het hebben – en uiten – van kritiek op (het werk van) een collega is toegestaan, mits die kritiek gefundeerd is en niet onnodig grievend is ten aanzien van de inhoud van het werk of de persoon van de collega. Uit hetgeen partijen ter zitting in hoger beroep hebben verklaard, is duidelijk geworden dat met betrekking tot de juridische kwestie(s) waarop de gewraakte opmerking ziet (bij partijen) twee verschillende meningen bestaan, die beide verdedigbaar zijn. De notaris heeft met zijn opmerking willen verwoorden dat zijns inziens door de door klagers opgestelde akte rechtsverhoudingen en voorwaarden werden gecreëerd die er voorheen niet waren, zo maakt het hof op uit de context waarin die opmerking is gemaakt. Gelet op het vorenstaande is het hof van oordeel dat de gewraakte opmerking een vlag is die de lading eigenlijk wel dekt, maar was het beter geweest als de notaris deze achterwege had gelaten vanwege de negatieve bijklank die de vergelijking met het werk van een goochelaar in dit verband heeft. Van een notaris mag worden verwacht dat hij zijn woorden zorgvuldig afweegt.

5.2. (...) Het hof stelt, evenals de kamer, voorop dat er geen regel is die voorschrijft dat de notaris zich eerst tot zijn collega moet wenden voordat hij kritiek op diens akte uit. Naar het oordeel van het hof heeft de notaris dit in de gegeven omstandigheden ook niet hoeven doen.’

## 4 Uitlaten over stellingen van collega in tuchtprocedure

Een notaris hoeft zich niet op verzoek van zijn cliënt uit te laten over het waarheidsgehalte van de verklaringen die een collega-notaris in een (andere) klachtprocedure heeft afgelegd (Hof Amsterdam 15 juli 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:2764):

‘6.1. Het hof is (evenals de kamer) van oordeel dat de kandidaat-notaris terecht heeft gesteld dat het niet aan haar is achteraf een verklaring te geven voor uitlatingen die tijdens een (tucht)procedure door een collega-notaris zijn gedaan. De kamer heeft in haar beoordeling meegewogen dat de kandidaat-notaris niet betrokken was bij die (tucht)procedure en ook geen inzicht had in de door partijen in procedure ingenomen stellingen.’

## 5 Geheimhouding tussen opvolgende behandelaars?

Onder de vigeur van de oude beroeps- en gedragsregels kreeg een notaris die klaagde dat een collega zonder overleg een akte had gepasseerd die door de klagende notaris was voorbereid, gelijk. Of onder de huidige regelgeving eenzelfde uitspraak zou zijn geweest, is twijfelachtig, maar de uitspraak is op een ander punt nog wel interessant. Het verweer van de andere, inmiddels oud-notaris, dat zijn geheimhoudingsplicht verhinderde dat hij contact opnam met de notaris, werd door het hof – overigens zonder daar woorden aan vuil te maken – gepasseerd (Hof Amsterdam 16 november 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BP2050). Ook de klacht van een cliënt dat de notaris zijn geheimhoudingsplicht had geschonden door met zijn opvolger te spreken over de nalatenschap waarin klager erfgenaam was, werd afgewezen (Hof Amsterdam 19 november 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:4189):

‘De mededeling van de oud-notaris [dat de nalatenschap nog niet was afgewikkeld] aan [de opvolgende notaris] valt binnen hetgeen een notaris kan zeggen nu het behoort tot de normale werkwijze van de oud-notaris in een gesprek met de notaris die zij is opgevolgd. De geheimhoudingsplicht strekt zich niet steeds uit tot de wijze waarop een notaris te werk gaat.’ ■